

[Handelsministeren.]

vikling. Jeg hører også til dem, der forestiller sig, at vi i en ikke for fjern fremtid må vurdere, om den form for forsyning, der i øjeblikket finder sted udelukkende gennem de forhandlere, der har monopol på mælkehandelen, er den rigtige. Jeg kunne godt forestille mig, at man i løbet af relativ kort tid ville nå dertil, at man i meget vide kredse ville erkende, at de moderne supermarkeder og selvbetjeningsbutikker, også bagere, måske skulle deltage i forsyningen med mælk. Jeg mener dog ikke, vi har tilstrækkelige erfaringer endnu til at ændre det, men er enig med ordførerne i, at man meget nøje skal følge udviklingen på dette område.

Det ærede medlem fru Lis Groes stillede mig det spørgsmål, om jeg mente, der overhovedet fandtes nogen mælkehandler, der ville bytte de to timer om søndagen med en fridag midt i ugen. Det kan jeg ikke vide. Jeg har en fornemmelse af, at det skulle være muligt at finde sådanne, men er ikke uenig med det ærede medlem i, at de fleste nok vil foretrække søndagen.

Det ærede medlem hr. Kai Moltke fremhævede, at det er kommunalbestyrelserne, der får ulejligheden, og det er vitterlig rigtigt, men der er så grund til at understrege, at det nok også er kommunalbestyrelserne, der har de bedste forudsætninger for at bedømme denne turnusordnings muligheder i de enkelte lokale områder.

Til det ærede medlem hr. Mose Hansen skal jeg kun sige, at kærnes tilpasningsvanskeligheder til velfærdssamfundets krav er mig velkendte.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lis Groes: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m.v.

(Lovforslaget (nr. 41) findes i tillæg A. sp. 255, fremsættelsen i tidenden sp. 785).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lis Groes: Da mit partis ordfører ikke har kunnet være til stede her i dag, skal jeg på hans vegne anbefale lovforslaget til en hurtig og velvillig behandling.

Anker Lau: Behandlingen af valutaloven er jo ikke den begivenhed nu til dags, som den var tidligere, dengang erhvervslivet i alle detaljer var afhængig af lovens indhold og administration. I årenes løb er loven undergået mange forandringer under hensyn til de skiftende forhold af økonomisk og politisk karakter, og efter den liberalisering, der har fundet sted i de sidste ti år, kan selve lovens tekst vel ikke mere give anledning til nogen diskussion. Efter den gennemgribende behandling, som valutaloven for nogle år siden sammen med toldloven var genstand for, er valutaloven vel egentlig nærmest en ramme om de foranstaltninger, som skal træffes for at opfylde vore forpligtelser som medlem af EFTA og måske også for at tage hensyn til vort stadige håb om at blive medlem af fællesmarkedet.

Den afvikling af de kvantitative restriktioner, som siden har fundet sted, har efterhånden reduceret den bundne liste, således som også den højtærede handelsminister har fremhævet det i sin fremsættelse, til 5 pct. målt på produktionen, når bortses fra landbrugsvarer, som jo falder uden for EFTA-aftalerne, og det er som bekendt meningen, at denne rest af importrestriktionerne inden for EFTA helt skal bortfalde med udgangen af 1966.

Vedrørende landbrugsvarer er det vel formålsløst på nuværende tidspunkt at tage anden stilling end den, vi ved tidligere lejligheder har tilkendegivet. En principiel ændring her må formentlig afvente resultatet af de forhandlinger, som stadig foregår om landbrugets samlede problemer såvel inden for EFTA som inden for fællesmarkedet.

Ved den tidligere omtalte behandling af alle varelisterne — det var vist i 1960-61 — blev der på en lang række områder truffet forskellige ordninger, og det vil dog måske være rigtigt, at vi i det udvalg, som jeg forudsætter bliver nedsat, får lejlighed til at se på de ordninger, som dengang blev

[Anker Lau.]

truffet. Den bundne liste er jo nu ikke ret lang mere, og det vil næppe være noget større arbejde at gennemgå den, men det kunne måske være, at man fandt områder, hvor liberalisering kunne foregå lidt hurtigere.

Det vil således ikke være ret længe, inden samtlige kvantitative restriktioner inden for det område, som frilisten og den regionale bevillingsliste omfatter, helt bortfalder. Men hermed er lovens opgaver ikke tilendebragt, idet handelen med en række lande uden for det før nævnte område fremdeles er underkastet lovens reguleringer og de aftaler, som Danmark træffer med de enkelte lande. Det drejer sig i hovedsagen om alle lande øst for jerntæppet og enkelte lande i Afrika, Amerika og Asien. Jeg tror, det kunne være nyttigt, om man i det kommende udvalg kunne drøfte formerne for samhandel med disse nationer. Handelen her foregår jo på forskellig måde i de forskellige lande. Især adskiller samhandelen med Østtyskland sig, ligesom der i de seneste forhandlinger med Rusland har været antydning muligheder for en mere liberal handelsform. Jeg mener naturligvis ikke med disse betragtninger at tage standpunkt til handelen med disse lande, men jeg tror, det kan være nyttigt for os alle i udvalget at beskæftige os med disse problemer.

Det vil vel også være rigtigt i udvalget, som vi plejer det, at blive orienteret om administrationens gang, hvor mange mennesker der nu er ansat — sidst var det 110, formentlig er det halveret endnu en gang — og hvad det koster, og i øvrigt om der er mulighed for yderligere nedsættelse af gebyrerne.

I anledning af den til tider temmelig voldsomme prisdebat, som stadig føres her i landet ved visse lejligheder uden egentlig begrundelse for den rejste kritik i de foreliggende kendsgerninger og i de undersøgelser, som monopoltilsynet regelmæssigt foretager, vil jeg gerne beklage, at det erhvervsliv, som stadig giver arbejde og indtægter til os alle, og som på alle måder både inden for industri, handel, landbrug, håndværk og skibsfart har sin store del af æren for det, vi herhjemme kalder de gode tider, stadig udsættes for en efter min mening

helt urimelig bedømmelse fra visse kredse, som synes at have interesse i at skabe et yderligere modsætningsforhold mellem erhvervslivet, dets medarbejdere og dets kunder. Det er min bestemte overbevisning, at det, således som Danmark er placeret inden for de forskellige markedsområder, er sammenhold og samarbejde i erhvervslivet og gensidig forståelse for hinandens vilkår, det drejer sig om, således at vi kan opnå den konkurrenceevne, som det bliver nødvendigt for dansk erhvervsliv at have i fremtiden. Når man kender den knivskarpe konkurrence, som findes overalt i erhvervslivet, og som vi også stifter bekendtskab med her i tinget ved visse lejligheder, kan jeg godt forstå, at man føler en betydelig grad af bitterhed over for den bedømmelse, der nu og da kommer til orde over for det godt arbejdende danske erhvervsliv.

I forbindelse med denne lovs behandling vil jeg gerne understrege, at den liberalisering, som har fundet sted, og den konkurrence, som derigennem er skabt, har været med til at skabe den prisstabilitet, der kendetegner de senere år, og jeg kan derfor kun anbefale den højtærede handelsminister at fremme den mest vidtgående liberalisering. Erhvervslivet er ikke bange for konkurrencen, men man vil gerne have fair play.

Med disse bemærkninger tilsiger jeg villig behandling af lovforslaget.

Welkop: Dengang den første valutalog så dagens lys, var den nuværende højtærede handelsminister en skoledreng på 12 år. Man kan nu spørge sig selv, om det ikke er på tide at forenkle loven noget mere, så at den ikke længere har en restriktiv karakter. Den nuværende højtærede handelsminister havde — hvad man efter det, jeg her har sagt, kan forstå — af gode grunde ikke noget som helst ansvar for, at loven kom til verden; derimod har den højtærede handelsminister nu ansvaret for, at den forbliver uændret. Jeg er noget ængstelig for, at det skal blive en rutinemæssig sag at fremsætte lovforslag om forlængelse af valutaloven. Jeg ser meget vel, at den højtærede handelsminister mener, at loven er særdeles godt egnet til frigørelse af importen, men jeg tror, handelsministeren vil være ganske enig med mig i, at det bedst egnede

[Weikop.]

til frigørelse af importen i virkeligheden er fritagelse for alle restriktioner — kort sagt, at der ingen bestemmelser var, at man kom til at leve i en restriktionsfri tid igen, sådan som man altså gjorde det for 30 år siden. Jeg kan da godt se, at man må have en valutalov, og at adskillige bestemmelser i valutaloven ikke kan undværes. Man kan naturligvis ikke undvære bestemmelserne om indløseligheden af sedler, selv om det selvfølgelig ville være ganske rart, om man kunne komme tilbage til den tid, da man kunne gå op i nationalbanken med en tikroneseddelt og få en guldtikrone i stedet. Men det er klart, at det er det rene fata morgana, og det er derfor lige så åbenbart, at man må have visse indløselighedsbestemmelser.

Men når man nu ser på alle de bestemmelser, som stadig væk løber videre — jeg tænker her på de bestemmelser i andet kapitel af loven, der omhandler foranstaltningerne vedrørende indførsel og udførsel af varer — var det måske alligevel en overvejelse værd, om de ikke kunne gøres noget mere enkle. Man kunne måske i stedet for de mange paragraffer nøjes med en bestemmelse, der ganske enkelt bemyndigede handelsministeren til til løsning af opgaver i forbindelse med Danmarks aftaler eller samarbejde med udlandet at træffe midlertidige foranstaltninger til regulering af ind- og udførsel af varer til og fra landet. Jeg rejser det spørgsmål: behøver man, således som udviklingen har formet sig, egentlig mere? Det kan man drøfte, men jeg rejser altså spørgsmålet; for efterhånden som man frigør importen mere og mere, altså giver flere og flere bevillinger, nærer jeg stærk tvivl om, hvorvidt i hvert fald importreguleringen har ret stor værdi som beskyttelse, en beskyttelse, som den højtærede handelsminister alligevel trods alt søger at tilgodese på forskellige områder. Men jeg spørger som sagt mig selv: hvad værdi har disse bestemmelser?

Jeg tror også, at en hel række andre bestemmelser i loven kunne trænge til at kulegraves, således at man kunne nå frem til at tage de bestemmelser væk, som kunne siges kun at være nødvendige under ekstraordinære forhold. Nu da man vel fra alle

sider ønsker den størst mulige frihed, i hvert fald på de områder, som der her er tale om, er det et spørgsmål, om man ikke skulle se noget på de øvrige bestemmelser i loven, de, der altså ikke er begrundet i rene og skære valutamæssige forhold.

Jeg for mit vedkommende nærer også mine tvivl om, at de — kan vi godt sige — meget rigoristiske straffebestemmelser egentlig er nødvendige i den tid, vi lever i.

Jeg vil også tro, at det fremdeles vil være vanskeligere at give en motivering for restriktive importreguleringer og ganske særlig — det vil jeg gerne her gentage — fordi man jo, som den højtærede minister siger, kontinuerligt udvider frilisterne. Så er det altså, at man rejser det spørgsmål: var det nu ikke lettere i og for sig både for den højtærede handelsminister og for importørerne i det hele taget at frigive, jeg vil næsten sige praktisk talt det alt sammen? Jeg siger dette, fordi jeg tror, at man nu er nået til et tidspunkt, da sådanne tanker — jeg siger udtrykkelig sådanne tanker — bør tages op til en virkelig overvejelse. Jeg må sige, at jeg for mit vedkommende dårlig kan tænke mig, at den højtærede handelsminister ikke ville være i stand til at følge en sådan liberal tankegang. Hvis han, hvad jeg tror, kan følge en sådan tankegang, synes jeg, at den højtærede minister skulle overveje af sig selv, på eget initiativ, uden at sagen skal trække i langdrag i udvalget og alt dette, som man kender, at foreslå visse lempelser i loven i det udvalg, der bliver nedsat.

Det er efterhånden blevet således i det høje ting, at der er mange foranstaltninger, der er fornuftige og rimelige, men som udvalgene skal sidde og spørge og spørge og få papir og papir om. Det var jo meget mere enkelt, om en minister selv tog initiativet og sagde: hør, det og det kan vi forenkle.

Jeg skal ikke gå dybere ind i en vurdering af de enkelte bestemmelser, som gælder nu, og derfor vil jeg indskrænke mig til disse meget enkle bemærkninger. Jeg vil gerne slutte med at sige, at det skulle nødigt gå sådan, at handelsministeren, der var dreng, dengang da valutaloven så dagens lys, bliver en gammel mand, en virkelig gammel mand, før restriktionerne på dette område blev ganske afviklet.

Helge Larsen: Det radikale venstres folketingsgruppe anbefaler det forslag, der foreligger her om en uændret forlængelse af valutaloven for 2 år.

Det ærede medlem hr. Weikop mente, at det næsten var et rutinemæssigt forslag, og det kan på sin vis være rigtigt, eftersom der er denne regel om en revision med 2 års mellemrum, men så vidt jeg erindrer, er det et ønske fra det høje ting og måske ikke mindst fra oppositionen, at loven har denne revisionsbestemmelse.

Iøvrigt gælder det jo, at hvis dette er rutinemæssige forlængelser af loven, er det indhold, som gives de rammer, loven fastsætter, jo absolut ikke uændret. Der er siden sidste forlængelse af loven sket væsentlige ophævelser af restriktioner og udvidelser af det område, for hvilket frilisten gælder. Frilistens antal af varer er også øget væsentligt. Der sker altså inden for de rammer, som er fastsat i loven, en ganske betydelig udvikling i retning af de friere handelsforhold, vi alle ønsker. Jeg er glad for, at den højtærede handelsminister i sin fremsættelse bebuder, at denne linje vil blive fortsat støt og roligt.

Skræppenborg-Nielsen: For at sige det kort: på mit partis vegne skal jeg anbefale lovforslaget.

Rimstad: Da det høje ting i december 1961 forlængede valutaloven, var udsigterne for vor udenrigshandels nærmeste fremtid og i øvrigt antagelig også udsigterne på længere sigt en hel del forskellige fra de udsigter, vi har i dag. Dengang søgte vi at tilrettelægge fremtiden med vor snarlige indtræden i fællesmarkedet for øje. I dag er en sådan tilslutning til Det europæiske økonomiske Fællesskab en så problematisk sag, at selv den højtærede udenrigsministers velkendte optimisme ikke har kunnet finde begrundelse for en bedre vurdering end den, udenrigsministeren i dette efterår er fremkommet med, og hvori han siger, at der i hvert fald nok vil gå et par år eller mere. Ingen af os kan vide noget herom; det afhænger af faktorer, som unddrager sig et bare nogenlunde sikkert skøn.

Når fremtiden ligger så usikkert, må det mane til forsigtighed, og vi vil derfor igen ligesom sidste gang, det høje ting for-

længede denne lov, understrege den højtærede handelsministers egne ord, at Danmark er et meget kapitalfattigt område, og selv om kapitalproblemet ikke har været det mest omtalte i de senere år, skal det nok vise sig at blive det største, når vi går ind i EEC; derfor må vi have en glidende udvikling. Denne helt rigtige opfattelse gælder også i dag. Da vi er enige med den højtærede handelsminister i den betragtning, at valutaloven har vist sig at være et egnet instrument til en forsigtig afvikling af den gældende importregulering, et synspunkt, vi kan tiltræde, når der blot lægges vægt netop på det forsigtige, kan vort parti støtte den højtærede handelsministers lovforslag.

Jeg vil gerne samtidig tilføje, at vi i høj grad inden for industrien værdsætter de bestræbelser, den højtærede handelsminister har gjort for, at den fuldstændige liberalisering, som er endemålet, skal kunne nås, uden at der opstår alvorlig skade for den danske produktion. Allerede under forårets økonomiske forhandlinger advarede vi imod skridt, der kunne medføre, at tendensen til fald i beskæftigelsen ville blive for stærk. På dette punkt er der grund til at gentage advarslen, og det er så heldigt, at vi også her kan stille os bag en af den højtærede handelsministers tidligere udtalelser, hvori han siger, at der kun er et meget kort skridt imellem det, vi kan kalde tilfredsstillende beskæftigelse, og det, vi kalder for dårlig beskæftigelse. Vi ønsker derfor med dette lovforslag om forlængelse af valutaloven på bordet at understrege nødvendigheden af, at loven i sig selv administreres forsigtigt og med stor omhu for beskæftigelsen. Den danske industris glædelige udvikling i den senere tid og den derigennem skabte forøgede mulighed for at optage konkurrence med udlandet bør ikke forlede regeringen til at tro, at værket er fuldført. Vi er kun midt i det.

Handelsministeren (Bavnsgaard): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for den tilslutning, der er givet til det fremsatte forslag til forlængelse af valutaloven.

Jeg kan kun være enig med det ærede medlem hr. Weikop i, at hvis man var fritaget for alle restriktioner, ville det være de vilkår, hvorunder importørens frihed bedst kunne

[Handelsministeren.]

sikres. Jeg har endog i enkelte øjeblikke gået med visse teoretiske drømme om, at man måske ligefrem uden risiko kunne gå tilbage til den gamle guldindløselighed; den dag alle fik chancen, kunne det godt være, at fristelsen ikke var så stor. Men jeg indrømmer, at de forestillinger, jeg har haft herom indtil nu i hvert fald, har været af teoretisk art, så jeg vil fortsat være af den opfattelse, at en egentlig principiel ændring af valutaloven bør afvente den videre udvikling inden for EFTA, og det vil vel, sådan som vi kender situationen i dag, i princippet sige indtil udgangen af 1966.

Det er klart, at jeg vil fortsætte den linje, som har været gældende i de nu forløbne to år siden sidste revision: når ændringer skal indføres i de gældende importrestriktioner om udvidelse af liberaliseringslisterne, vil jeg løbende holde folketingets valutaudvalg orienteret, og jeg håber, at vi dér som hidtil kan have en frugtbar drøftelse af restriktionernes afvikling og den udvikling, vort samhandelssystem skal være genstand for.

Weikop: Det ærede medlem hr. Aksel Larsen sagde — sådan forstod jeg det nærmest — at det var undgået min opmærksomhed, at der var sket forskellige ting, siden valutaloven sidst var til drøftelse. Nej, det er ikke undgået min opmærksomhed, at der administrativt er sket forskelligt. . . .

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at det ærede medlem hr. Aksel Larsen ikke har haft ordet under denne forhandling.

Weikop: Undskyld; det var det ærede medlem hr. Helge Larsen. Det beder jeg meget undskyldte; det beder jeg endnu en gang undskyldte.

Det er ikke undgået min opmærksomhed, at der administrativt er sket noget, selvfølgelig ikke, men det kan ikke have undgået det ærede medlem hr. Helge Larsens opmærksomhed, at der ikke er sket den fjerneste ændring i selve loven; den foreslås forlænget uændret. Det var derom min bemærkning faldt om det rutinemæssige. Det, der er spørgsmålet for mig, er i virkeligheden dette, at man stadig væk bliver ved med at køre med en bemyndigelseslov, en lov,

hvoraf man ikke kan se hvad man må eller ikke må; derfor min bemærkning, om det ikke var muligt at komme noget væk fra de rent restriktive bestemmelser i selve loven. Jeg kan høre på denne debat, at det her allerede er spørgsmålet om beskyttelsesmæssige hensyn, der kan være afgørende. Men hvis man skal drøfte det til bunds, kan formentlig også de prismæssige forhold være aldeles afgørende. Men nu får vi se i udvalget. Jeg tror på, at den højtærede handelsminister vil komme med nogle ændringsforslag, der kan lempe de restriktive bestemmelser i denne lov.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Lis Groes: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Aksel Larsen, Morten Lange, O. Mathiasen og Skræppenburg-Nielsen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingets beslutning om nedsettelse af en afværgelseskommission.

Medlem af folketinget Kaj Rasmussen har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Har ministeren planer om at ændre lovene om kommunernes styrelse derhen, at der kan gives adgang til under orlov og langvarig sygdom at indkalde stedfortræderen?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden i morgen.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Aksel Larsen): På socialistisk folkepartis vegne skal jeg tillade mig for det høje ting at